

RIJEČ REDAKCIJE

Kada smo već bili završili ovaj broj *Priloga*, radosni što naučnoj javnosti možemo ponuditi jubilarnu, četrdesetu knjigu našeg časopisa, suočili smo se sa tužnom činjenicom: iznenada je umro dugogodišnji direktor Instituta za istoriju i urednik našeg časopisa – prof. dr. Ibrahim Karabegović. To nas je nagnalo da razmišljamo o eventualnoj promjeni koncepcije već pripremljenog broja, ali smo se ipak odlučili zadržati, na sjednicama Redakcije već dogovorenu strukturu časopisa, te na kraju samo objaviti *In memoriam*, s obzirom da je Institut već pokrenuo akciju objavljivanja posebne *Spomenice* u čast profesora Ibrahima Karabegovića.

Ovaj broj časopisa, zbog činjenice da se radi o četrdesetom broju, ima karakter jubilarnog izdanja. U vrijeme kad se brojni časopisi u Bosni i Hercegovini gase zbog nedostatka finansijske podrške ili nedostatka kvalitetnih tekstova, četrdeseti broj časopisa *Prilozi* doista doživljavamo kao pravi jubilej. Od prvog broja, koji se pojavio 1965, do ovog jubilarnog naš časopis je prošao težak put bez značajnijih padova, a traganje za historijskom istinom bio je ključni kriterij koga su se pridržavale sve dosadašnje redakcije, čak i onda kada su neki prilozi bili više odraz vremena u kojemu su pisani nego vjerna slika prošlosti. *Prilozi* su dijelili sudbinu svoga izdavača, Instituta za istoriju. Bili su kreatori historiografije u Bosni i Hercegovini, ali i vjerno ogledalo te historiografije. Od dominirajućih priloga o historiji radničkog i narodno-oslobodilačkog pokreta *Prilozi* su izrasli u jedan od vodećih historiografskih časopisa u jugoistočnoj Evropi. U svakom slučaju, *Prilozi* su u evropskim okvirima najrepresentativniji i najpoznatiji historijski časopis iz Bosne i Hercegovine.

Svjesni odgovornosti očuvanja digniteta i već postignute naučne razine, u ovom broju smo načinili neke izmjene u strukturi časopisa kako bismo pozitivna iskustva iz historije *Priloga* povezali sa modernim strujanjima u historiografiji ne samo Bosne i Hercegovine nego i susjednih zemalja. Otvorenost za saradnju, širina zahvaćenih tema i spremnost za otvoreni dijalog, što su bila obilježja dosadašnjih *Priloga*, nastojali smo sačuvati i u ovom broju. Zbog toga ne treba čuditi da u ovom broju objavljujemo radove historičara iz Japana, Crne Gore, te historičara iz svih dijelova Bosne i Hercegovine. Širina tema se vidi iz činjenice da su ovdje rasprave ili prilozi u kojima tretiraju stara razdoblja naše historije (o imenu ilirskog naroda Dezitijata), ali i rasprava koja na primjeru jedne presude Suda Bosne i Hercegovine govo-

ri o značaju proučavanja najnovije vojne historije. Tu su i članci i prilozi u kojima se raspravlja o Kreševu u srednjem vijeku, a objavljujemo i prilog sa manje poznatim detaljima iz diplomatske aktivnosti Sandalja Hranića. Također, objavljujemo i priloge o trgovini u Hercegovačkom sandžaku početkom 17. stoljeća, sudbini Abdul-Hamida, jednog Afganca koji je boravio u Bosni u drugoj polovici 19. stoljeća, raspravu o politici crnogorske države prema nepravoslavnim podanicima poslije 1878. godine, prilog o stavovima Islamske zajednice o političkoj djelatnosti vjerskih službenika u razdoblju između dva svjetska rata, te o objavljivanju Napretkove *Povijesti* u vrijeme Drugog svjetskog rata, kao i pregled razvoja genetičkih istraživanja u Bosni i Hercegovini. Rasprava o položaju žena u Bosni i Hercegovini sredinom 20. stoljeća otvara nove istraživačke prostore u našoj historiografiji, kao i rasprave o oduzimanju imovine Islamske zajednice poslije Drugog svjetskog rata, odnosno o usporedbi Ljudevita Dvornikovića i neoskolastičara. Ovim brojem časopisa otvaramo i pitanje pojedinih smrtnih presuda izricanih neposredno nakon Drugog svjetskog rata, uvjereni da ćemo ne samo u narednim brojevima našeg časopisa nego općenito u našoj historiografiji o tome imati znatno više priloga u budućnosti.

U ovom broju zadržali smo već ranije utemeljene rubrike, pa i u rubrici Historijska građa objavljujemo dokumente o omladinskim prugama Brčko – Banovići i Šamac – Sarajevo, koji se čuvaju u arhivskim fondovima Hrvatskog državnog arhiva, te dokumente koji pokazuju kakve su bile reakcije u Bosni i Hercegovini na objavljivanje *Deklaracije o nazivu i položaju hrvatskog književnog jezika i Predloga za razmišljanje* 1967. godine.

U rubrici Izlaganja sa naučnih skupova objavljujemo jedan rad o tretmanu aneksionog i ustavnog statusa Bosne i Hercegovine u osječkom uglednom dnevniku *Narodna obrana*, te rad o kaznenopravnoj zaštiti države na tlu Bosne i Hercegovine od stvaranja Kraljevstva Srba, Hrvata i Slovenaca do donošenja Vidovdansko ustava.

Na kraju, u rubrici Prikazi objavljujemo 27 prikaza knjiga, časopisa ili naučnih skupova za koje smatramo da mogu biti korisne informacije historiografiji u Bosni i Hercegovini, ali i informacije koje se iz historiografije u Bosni i Hercegovini šale u svijet.

Nadamo se da će ovaj broj časopisa *Prilozi* pomoći daljem razvoju historiografije u Bosni i Hercegovini, ali i poslati vjerodostojnu sliku onoga što je naša historiografija do sada postigla ■